

Avdelningen för statistik och jämförelser
Lina Boberg

Statistik om socialtjänstinsatser till äldre 2015

SO0309

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A Allmänna uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde.....	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig	3
A.5 Statistikproducent.....	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 EU-reglering.....	4
A.10 Syfte och historik	4
A.11 Statistikanvändning.....	4
A.12 Uppläggning och genomförande	4
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5
B.1 Innehåll.....	5

1.1	Statistiska målstorheter	5
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet.....	6
2.1	Tillförlitlighet totalt	6
2.2	Osäkerhetskällor	6
2.2.1	Urval	6
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall.....	7
2.2.5	Bearbetning.....	7
2.2.6	Modellantaganden.....	7
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	7
B.3	Aktualitet.....	7
3.1	Frekvens.....	7
3.2	Framställningstid.....	7
3.3	Punktighet	7
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	8
4.1	Jämförbarhet över tiden	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	8
5.1	Spridningsformer	8
5.2	Presentation.....	8
5.3	Dokumentation.....	8
5.4	Tillgång till primärmaterial.....	8
5.5	Upplýsningstjänster.....	8

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Socialtjänst

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Äldre- och handikappomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Socialstyrelsen
Postadress: 106 30 Stockholm
Besöksadress: Rålambsvägen 3
Kontaktperson: Lina Boberg
Telefon: 075-247 38 57
E-post: förnamn.efternamn@socialstyrelsen.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: MIND Research AB
Postadress: 192 51 Sollentuna
Besöksadress: Djupdalsvägen 7
Kontaktperson: Torbjörn Johansson
Telefon: 08 - 5000 68 05
E-post: förnamn.efternamn@mindresearch.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter samt ändringsföreskrift (2013:31) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter finns i RA-MS 2001:40 (Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrift). Det innebär att registret inte gallras.

A.9 EU-reglering

EU-reglering saknas på området.

A.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken är att belysa omfattningen av vissa kommunala insatser enligt socialtjänstlagen riktade mot äldre och personer med funktionsnedsättning. Statistikåret 2007 införde Socialstyrelsen en personnummerbaserad uppgiftsinsamling som underlag för officiell statistik om äldre och handikappomsorgen. För statistikåret 2015 görs två uppgiftsinsamlingar varje månad, varav den ena avser alla beslut som pågick den sista dagen varje månad, och den andra avser alla påbörjade och avslutade beslut under månaden. För statistikåren 1994-2006 baserades statistiken på mängduppgifter som till viss del hade ett likartat innehåll som uppgifter från 2007 och framåt har. Åren dessförinnan, dvs. fram till 1994, ansvarade Statistiska centralbyrån för officiell statistik om äldre- och handikappomsorg.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används i första hand som underlag för nationell uppföljning och utvärdering, för jämförelser mellan kommuner och som allmän information.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgifterna samlades in via datafiler som kommunerna skickade till MIND Research via en uppgiftslämnarsida på Internet. För att kunna lämna uppgifterna använde kommunerna unika användarnamn och lösenord vid inloggning på sidan. Uppgiftsinsamlingen pågår året runt då kommunerna har 10 arbetsdagar efter månadens slut på sig att lämna in filerna och resten av tiden används till påminnelser för de som ännu inte lämnat in. Samtliga personer som hade biståndsbeslut om någon av de efterfrågade insatserna den sista dagen i månaden ingår i populationen.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter rapporteras till NOSOSCO och WHO.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En mindre justering av föreskrift (2011:13) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter kommer att ske under 2016. Ändringen kommer inte att röra vilka uppgifter som lämnas in.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Kvaliteten har för mätåret 2015 varit relativt god. För några månaders mätningar har fler än 10 kommuner låtit bli att lämna in uppgifter, men för de flesta månaderna har antalet legat på 3-5 stycken. Uppgifterna är stabila från månad till månad och få kommuner har hört av sig och velat rätta sina uppgifter.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Personer som var beviljade viss insats enligt 4 kap. 1 § SoL

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen består av samtliga personer som i Sverige var beviljade någon eller några av specificerade insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Insatsen ska vara påbörjad. Objekten är var och en av dessa personer som utgör målpopulationen.

1.1.2 Variabler

- Personen bodde i ordinärt, särskilt eller annat boende
- Beslutet avsåg hemtjänst
 - Antal beviljade hemtjänststimmar per månad
 - Beslutet om hemtjänst avsåg service
 - Beslutet om hemtjänst avsåg personlig omvårdnad
 - Beslutet om personlig omvårdnad avsåg bara trygghetslarm
 - Beslutet om hemtjänst avsåg ledsagning
 - Beslutet om hemtjänst avsåg avlösning av anhörig i hemmet
- Beslutet avsåg matdistribution inom eller utanför hemtjänst
- Beslutet avsåg trygghetslarm inom eller utanför hemtjänst
- Beslutet avsåg ledsagning inom eller utanför hemtjänst
- Beslutet avsåg avlösning av anhörig i hemmet inom eller utanför hemtjänst
- Beslutet avsåg boendestöd
- Beslutet avsåg dagverksamhet
- Beslutet avsåg korttidplats
 - Personen var på plats den 30 oktober
 - Antal dygn personen var på korttidsplats under oktober
- Beslutet avsåg kontaktperson
- Beslutet avsåg kontaktfamilj
- Beslutet avsåg annat bistånd inom äldreomsorg
- Kommun som fattat biståndsbeslutet
- Ålder vid årets slut
- Juridiskt kön

- Huruvida personen levde vid mättillfället

1.1.3 Statistiska mått

Antal personer med respektive insats, antal personer med respektive insats i förhållande till antal personer i befolkningen samt antal timmar/dygn med insats.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisning görs för riket, län och kommun. Vidare har redovisning gjorts fördelat på åldersgrupper och kön.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser september månad och 30 september, oktober månad och 31 oktober, december månad och 31 december samt hela året 2015.

1.2. Fullständighet

Statistiken omfattar alla kommuner utom två och belyser både situationen för en enskild dag samt för hela året.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten och den statistiska kvaliteten i de insamlade uppgifterna kan variera mellan olika kommuner. Kvaliteten beror på bl.a. hur väl kommunernas IT-system anpassats för registrering och uttag av uppgifter, hur olika insatser definieras och avgränsas i kommunerna, hur rutiner för registreringen av uppgifterna fungerar och noggrannheten i behandlingen och granskning av uppgifterna i kommunerna, hos MIND Research och på Socialstyrelsen. Socialstyrelsen bedömer att tillförlitligheten är tillräckligt god för statistikens avsedda användning.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken har samlats in några år i nuvarande form utan att ha tillräckligt god kvalitet för att kunna publiceras som officiell statistik.

2.2.1 Urval

Inga urval görs. Alla beslut som påbörjats, pågått eller avslutats under året ingår.

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsfel kan här innebära antingen att personer som ingår i populationen inte finns med i registret eller att personer som inte ingår i populationen ändå finns med i registret. Till exempel ingår personer med psykisk funktionsnedsättning i målpopulationen men inte personer med sociala problem oavsett om de ha samma insats. I vissa kommuner är verksamheten som ger den här typen av insatser uppdelad på två förvaltningar och då kan den ena förvaltning ha missat att skicka in uppgifter utan att Socialstyrelsen uppfattat bortfallet.

2.2.3 Mätning

I de kommentarer som kommunerna lämnade i samband med uppgiftslämnandet finns ingen indikation på att enkäten eller insamlingsmetoden skulle ha inneburit stora problem.

2.2.4 Svartsbortfall

Ett visst svartsbortfall finns. Sorsele och Eslöv saknas för hela året så de saknas helt i rapporten. Borlänge, Tranås och Högsby saknas för den utvalda presentationsmånaden oktober. Borlänge och Tranås ersattes därför med uppgifter för september medan vi har använt uppgifter för december för Högsby.

För uppgifter som rör hela året har kommuner som missat att lämna uppgifter fler än tre månader plockats bort. Dessa kommuner var Sorsele, Eslöv, Partille och Åsele.

2.2.5 Bearbetning

Vid kommunens inlämning av uppgifter har kontroll gjorts för giltiga variabelvärden och logiska kontroller mellan uppgifter. I bearbetningar på Socialstyrelsen har dubblettkontroller inom kommuner och mellan kommuner vid aggregering till högre nivå än kommun gjorts. Personer som var avlidna innan mättidpunkten har rensats bort vid statistikbearbetningarna.

2.2.6 Modellantaganden

Vid misstankar om bortfall eller vid kvarstående fel efter genomförda rättningar har berörda uppgifter/variabler utgått ur statistikredovisningen. Inga modellantaganden har gjorts.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Beräknas ej.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken samlas in tolv gånger per år. Den officiella statistiken för referensåret publiceras en gång per år. Uppgifter i Socialstyrelsens statistikdatabas publiceras varje månad.

3.2 Framställningstid

Fyra månader från sista mätdatum till publicering.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifterna för 2015 avser enbart verkställda beslut. Det gör att jämförelser bakåt i tiden med uppgifter som avser alla fattade beslut inte lämpar sig. För vissa variabler kan man dock se att skillnaden i antal är väldigt liten. För 2015 har vi också uppgifter för hela året vilket saknar jämförelse bakåt.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

I rapporten jämförs kommuner och län samt kön, ålder och mättidpunkter. Det förekommer inga svårigheter i jämförbarheten mellan dessa grupper.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Registret är personnummer baserat och kan således användas tillsammans med vilket annat personnummerbaserat register man vill. Uppgifterna i statistiken används ofta tillsammans med kostnader för socialtjänstinsatser, äldres hälso- och sjukvårdskonsumtion samt uppgifter om vissa sjukdomar som är vanliga hos äldre.

B.5 Tillgänglighet och förstaelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på Socialstyrelsens webbplats.

5.2 Presentation

Rapporten består av tabeller i Excel samt ett faktablad med sammanfattande resultatbeskrivning.

5.3 Dokumentation

Undersökningen finns dokumenterad hos MIND Research och Socialstyrelsen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar på registret kan utföras. Uppgifterna i registret är sekretesskyddade enligt lag. Tillgång till registerdata kan dock ges efter särskild prövning hos Socialstyrelsen.

5.5 Upplysningstjänster

Lina Boberg, Avdelningen för statistik och jämförelser, Socialstyrelsen